

LIETUVOS BANKAS

Mokėjimo įstaigų veiklos apžvalga

2014 m. II ketvirtis

ISSN 2335-8211 (ONLINE)

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.
© Lietuvos bankas, 2014

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
Tel. (8 5) 268 0029, faksas (8 5) 268 0038

www.lb.lt
info@lb.lt

VEIKLOS VYKDYMAS

2014 m. antrąjį ketvirtį nebuvo suteikta naujų licencijų vykdyti mokėjimo paslaugų teikimo veiklą. 2014 m. liepos 1 d. Viešajame mokėjimo įstaigų sąrašė buvo užregistruotos 33 mokėjimo įstaigos. Iš jų 23 turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti mokėjimo paslaugas Lietuvos Respublikoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (šia teise pasinaudojo 2 mokėjimo įstaigos: „TT Express“, UAB, ir UAB „WoraPay“), 10 – ribotos veiklos licencijas, galiojančias tik Lietuvos Respublikoje ir nustatančias, kad mokėjimo įstaigos per pastaruosius 12 mėn. įvykdytų mokėjimo operacijų sumos vidurkis būtų ne didesnis kaip 1 mln. Lt per mėnesį.

Pažymėtina, kad iš visų licencijas turinčių mokėjimo įstaigų 27 mokėjimo įstaigos turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti vienintelę mokėjimo paslaugą – pinigų perlaidas. Atskaitiniu laikotarpiu UAB Click2Sell (turinti licenciją teikti pinigų perlaidas) papildė mokėjimo įstaigos licenciją Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnio 5 punktuose nurodyta mokėjimo paslauga (mokėjimo priemonių išdavimas ir (arba) priėmimas). Mokėjimo įstaiga UAB „Perlo paslaugos“ papildė savo tarpininkų, per kuriuos teikia mokėjimo paslaugas, sąrašą.

Mokėjimo įstaigos 2014 m. pirmąjį pusmetį iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos gavo 34,9 mln. Lt pajamų. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, šios pajamos padidėjo 1,3 mln. Lt, tačiau, kaip ir ankstesniais atskaitiniais laikotarpiais, jų dalis buvo nedidelė ir sudarė tik 4,3 proc. visų pajamų. Tam įtaką darė daugumos mokėjimo įstaigų (ypač mobiliojo tinklo operatorių) vykdomos veiklos modelis, kai didžiąją pajamų dalį jos gavo vykdydamos ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugos buvo tik papildoma jų veikla. Bendra per pastaruosius 12 mėn. atliktų mokėjimo operacijų apyvarta viršijo 7 mlrd. Lt. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, ji išaugo 0,46 mlrd. Lt, arba 7 proc. Mokėjimo operacijų apyvartos išaugimą nulėmė padidėjusios 15 mokėjimo įstaigų veiklos apimtys, tačiau net 13 mokėjimo įstaigų mokėjimo operacijų apimtys smuko. Palyginti su 2014 m. pirmuoju ketvirčiu, bendros mokėjimo operacijų apyvartos augimas sulėtėjo, tačiau jis apėmė didesnę mokėjimo įstaigų skaičių.

2014 m. antrąjį ketvirtį, kaip ir ankstesniais atskaitiniais laikotarpiais, mokėjimo įstaigų, gavusių pajamų vien tik arba daugiau nei 90 proc. visų pajamų iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos, skaičius tebebuvo gana pastovus (per praėjusius metus svyravo nuo 8 iki 10), nors bendras mokėjimo įstaigų skaičius, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, ir padidėjo nuo 29 iki 33. Tai rodo, kad dauguma anksčiau licencijas gavusių mokėjimo įstaigų mokėjimo paslaugų ir kitos vykdomos veiklos santykis nesikeitė, o nauji dalyviai, ateinantys į mokėjimo įstaigų rinką, nėra tik mokėjimo paslaugų srityje besispecializuojančios bendrovės.

AB Lietuvos paštas 2014 m. antrąjį ketvirtį, kaip ir ankstesniais atskaitiniais laikotarpiais, pagal suteiktą mokėjimo paslaugų apimtį užėmė vis dar reikšmingą visos mokėjimo įstaigų sistemos dalį. 2014 m. antrąjį ketvirtį jos pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos sudarė 39 proc. visų mokėjimo įstaigų mokėjimo paslaugų pajamų. Ši bendrovė 2014 m. antrąjį ketvirtį atliko 41 proc. visų mokėjimo įstaigų bendros mokėjimo operacijų apyvartos. Reikia paminėti, kad, didėjant kitų mokėjimo įstaigų teikiamų mokėjimo paslaugų apimtims, AB Lietuvos pašto užimama mokėjimo įstaigų sistemos dalis mažėjo (per metus šie santykiniai dydžiai sumažėjo atitinkamai 4 ir 5 proc. p.).

VEIKLOS RIZIKĄ RIBOJANČIŲ REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Visos mokėjimo įstaigos vykdo Lietuvos Respublikos Mokėjimo įstaigų įstatyme (toliau – Įstatyme) nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų ar iš kito mokėjimo paslaugų teikėjo gautų lėšų apsaugos reikalavimą: šias lėšas atskyrė nuo kitų fizinių arba juridinių

asmenų, kurie nėra mokėjimo paslaugų vartotojai, lėšų ir jas laikė kredito įstaigų sąskaitose. Ataskaitinę datą 8 mokėjimo įstaigos taikė ir kitą mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos būdą – buvo sudariusios laidavimo (garantijos) sutartis su draudimo bendrove ar kredito įstaiga šioms lėšoms apdrausti.

2014 m. liepos 1 d. visos mokėjimo įstaigos vykdė įstatyme nustatytą minimalaus nuosavo kapitalo reikalavimą. 1 mokėjimo įstaiga, kaip ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį, nevykdė nuosavo kapitalo reikalavimo, t. y. nuosavo kapitalo poreikis viršijo nuosavo kapitalo dydį. Mokėjimo įstaiga, siekdama padidinti nuosavą kapitalą, dar 2014 m. pradžioje pasirašė akcijų pirkimo–pardavimo sutartį su nauju investuotoju dėl investicijų į mokėjimo įstaigos kapitalą. 2014 m. liepos 24 d. Lietuvos banko Priežiūros tarnyba, išnagrinėjusi naujo investuotojo prašymą ir susijusius dokumentus, nusprendė neprieštarauti, kad jis įsigytų mokėjimo įstaigos kvalifikuotą balsavimo teisių ir įstatinio kapitalo dalį. Mokėjimo įstaiga akcijų pirkimo–pardavimo sutartį galutinai įvykdyti planuoja iki 2014 m. rugsėjo 30 d.

2014 m. liepos 1 d. duomenimis, bendras mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo dydis buvo 152,7 mln. Lt. Bendras nuosavo kapitalo poreikis (apskaičiuotas taikant vieną iš Lietuvos banko patvirtintą mokėjimo įstaigos pasirinktą metodą) minėtą datą sudarė 8,8 mln. Lt. Dėl gana mažų mokėjimo operacijų apimčių ir kitų finansinių duomenų, naudojamų skaičiuojant nuosavo kapitalo poreikio dydį, 11 mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo poreikis, kaip ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį, neviršijo minimalaus įstatyme nustatyto dydžio (20 tūkst. eurų). Pažymėtina, kad iš 23 mokėjimo įstaigų, kurioms privaloma vykdyti nuosavo kapitalo reikalavimą, 20, apskaičiuodamos nuosavo kapitalo poreikį, taikė B metodą, pagrįstą pastarųjų 12 mėn. mokėjimo operacijų sumos vidurkiu, 2 – C metodą, pagrįstą mokėjimo paslaugų pajamomis ir išlaidomis, ir 1 – A metodą, pagrįstą mokėjimo įstaigos pastoviosiomis išlaidomis.

NAUJOS TEISINIO REGLAMENTAVIMO NUOSTATOS MOKĖJIMO ĮSTAIGOMS

2014 m. liepos 17 d. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymo 4,6 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo (įsigalioja 2014 m. lapkričio 1 d.) pakeitimus, supaprastėjo galimybės verslo subjektams užsiimti mokėjimo paslaugų teikimo veikla įgyjant mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licenciją. Jas supaprastinantys pakeitimai yra tokie:

1. Mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licenciją siekiančios gauti įmonės per pastaruosius 12 mėnesių įvykdytų arba planuojamų mokėjimo operacijų sumos vidurkio suma padidinta nuo 1 mln. Lt iki 10 mln. Lt. Sumos padidinimas leis daugiau įmonių, ketinančių mokėjimo paslaugas teikti tik Lietuvoje, įgyti mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licenciją.
2. Sušvelninti mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licenciją siekiančių gauti subjektų vadovų pasirengimo reikalavimai. Taip sudarytos galimybės mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas įgyti ir įmonėms, kurių tik vienas vadovų turi teisės, vadybos, verslo administravimo arba ekonomikos srities aukštąjį išsilavinimą, o kitų vadovų išsilavinimas yra kitoks, pavyzdžiui, tiksliųjų mokslų srityse.
3. Nustatyta, kad mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijai gauti įmonių pateikti duomenys bus vertinami ir licencija išduodama per trumpesnį laikotarpį, šis terminas sutrumpintas nuo 3 iki 2 mėnesių.
4. Mokėjimo įstaigoms suteikta teisė keisti valiutą (grynaisiais pinigais).

Šie pakeitimai turėtų daryti teigiamą įtaką valiutos keitimo ir mokėjimo paslaugų teikimo verslo plėtrai.